

HE 188/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettua lakia siten, että lasten päivähoiton maksuja tarkistettaisiin vuoden 2002 alusta kustannustason nousua vastaavasti muuttamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja, alinta ja ylintä perittävää maksua sekä muiden kuin päivähoitoikäisten sisarusten vaikutusta maksun perusteena oleviin perheen tuloihin. Perheen toisen päivähoitossa olevan lapsen maksua määrättäessä otettaisiin käyttöön uusi erillinen korkein perittävä maksu.

Samoin ehdotetaan, että voimassa olevaa lainsäädäntöä tarkennettaisiin määrättäessä maksuja perheelle, josta on useampi kuin yksi lapsi päivähoitossa. Tällöin perheen ensimmäiseksi lapseksi määriteltäisiin aina nuorin päivähoitopalveluja käyttävä lapsi ja kolmannen lapsen maksu määräytyisi suhteessa nuorimman lapsen laskennalliseen kokopäivähoidon maksuun.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 a §:n mukaan lasten päivähoitosta peritään kuukausimaksu, joka määräytyy perhekoon mukaan maksuprosenttina vähimmäistulorajan ylittävästä perheen kuukausitulosta. Perheen kokona otetaan huomioon enintään kaksi lasten päivähoitosta annetun lain (36/1973) 11 a §:n mukaisen valintaoikeuden piirissä olevaa lasta.

Voimassa olevat maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko henkilöä	Tuloraja markkaa kuukaudessa	Korkein maksuprosentti
1—2	5 150	11,5
3	6 350	9,4
4	7 540	7,9

Tuloa vähennetään 500 markkaa kuukaudessa muita sisaruksia kohti, kuin edellä mainitut päivähoiton valintaoikeuden piirissä olevat lapset. Useamman lapsen ollessa hoidossa toisesta kokopäivähoidossa olevasta lapsesta voidaan määrätä sama maksu kuin ensimmäisestä lapsesta. Seuraavista lapsista määrättävä maksu on 20 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta. Osapäivähoidossa peritään hoitoaikaan suhteutettu kokopäivähoidon maksua alempi maksu kunnan päättämien perusteiden perusteella. Perusopetuslain (628/1998) mukainen esiopetus, joka on maksutonta, on otettava huomioon päivähoiton maksua alentavana. Tilapäisestä hoidosta kunta voi periä itse päättämänsä maksun.

Enimmäismaksuna voidaan periä 1 100 markkaa kuukaudessa lasta kohti. Lasta koskevaa alle sadan markan suuruista maksua ei peritä.

Päivähoidon enimmäismaksua on viimeksi

korotettu vuonna 2000, jolloin se nostettiin 1 000 markasta 1 100 markkaan kuukaudessa. Samalla mahdollistettiin tietyissä tilanteissa päivähoitomaksun periminen 12 kuukaudelta (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1308/1999).

2. Ehdotetut muutokset

Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja käyntimaksuja korotetaan vuonna 2002 kustannustason nousua vastaavasti.

Esityksen mukaan lasten päivähoidon maksujen perusteina olevia tulorajoja korotettaisiin noin 6 prosentilla maksun määräytymisprosenttien säilyessä nykyisellään. Uudet tulorajat olisivat seuraavat:

Perheen koko henkilöä	Tuloraja euroa kuukaudessa (mk/kk)	Korkein maksuprosentti
1—2	918 (5 458,18)	11,5
3	1 132 (6 730,57)	9,4
4	1 344 (7 991,06)	7,9

Perheen muista kuin kahdesta lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n mukaisen valinta-oikeuden piirissä olevasta lapsesta määräytyvää perheen tulosta vähennettävää määrää korotettaisiin myös noin 6 prosentilla 89 euroon (529,17 markkaa) lasta kohden.

Lasta koskevan alimman perittävän maksun määrää korotetaan noin 7 prosentilla ja se olisi 18 euroa (107,02 markkaa) kuukaudessa.

Ylin perittävä maksu kuukaudessa olisi 200 euroa (1 189,15 markkaa), jolloin sen taso nousisi nykyisestä noin 8 prosentilla.

Perheen toisen päivähoitossa olevan lapsen maksua määrättäessä otettaisiin käyttöön uusi erillinen korkein perittävä maksu. Sisarusperheiden maksut nousevat nykytilanteessa suhteettoman korkeiksi, perheen saavuttaessa ylimmän maksun tulorajan. Ehdotuksen mukaan toisesta lapsesta perittävä maksu voisi olla enintään 180 euroa (1 070,23 markkaa) kuukaudessa.

Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi myös sisaruksista perittävän maksun määräytymistä. Säädestä ehdotetaan muutettavaksi siten, että perheen ensimmäisenä lapsena pidettäisiin aina perheen nuorinta lasta. Nykyisessä pykälän 5 momentissa ei sisaruksien keskinäistä järjestystä ole tarkemmin määritelty. Tämä on aiheuttanut erilaisia käytäntöjä kuntakohtaisissa ratkaisuisissa, eivätkä samanlaisten perheiden maksujen määräytymisperusteet ole olleet yhdenmukaisia.

Samoin esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 5 momentin kohtaa, jonka mukaan kolmannen tai sitä useamman lapsen maksu on määräytynyt 20 prosentiksi ensimmäisen lapsen maksusta. Nykyinen sanamuoto on johtanut erilaisiin tulkintoihin tilanteissa, joissa ensimmäinen lapsi on ollut osaikaisessa hoidossa ja hänen tosiasiallista maksuaan on tullut tämän johdosta alentaa. Tuolloin on ollut mahdollista tulkita, että tämän lapsen hoitoaika vaikuttaisi välillisesti myös toisen lapsen hoitomaksuun, sitä vähentäen. Lailla ei ole kuitenkaan tätä tavoiteltu. Ehdotetun muutoksen mukaan kolmannen tai sitä useamman lapsen maksu määriteltäisiin uudelleen siten, että se olisi 20 prosenttia nuorimman lapsen laskennallisesta kokopäivähoidon maksusta.

3. Esityksen vaikutukset

Vuoden 2000 lasten päivähoidon asiakasmaksujen maksukertymäksi on arvioitu noin 1 366 miljoonaa markkaa (229,7 milj. euroa). Esitetty muutos toisi maksukertymään kasvua arviolta noin 1,7 prosenttia eli noin 23 miljoonaa markkaa (3,8 milj. euroa).

Esityksen seurauksena osalla perheistä lasten päivähoidon maksut pienenisivät nykytasosta ja osalla perheistä tapahtuisi maksujen kasvua. Maksut alenisivat kaikilla niillä perheillä, jotka tällä hetkellä maksavat pienempää päivähoitomaksua kuin 1 100 markkaa (185 euroa) kuukaudessa. Enimmillään maksujen korotus olisi 1—3 päivähoitossa olevan lapsen perheillä perhettä kohden 89 markkaa (14,97 euroa) kuukaudessa ja maksujen alenema 78 markkaa (13,12 euroa) perhettä kohti kuukaudessa. Eräillä perheillä,

jotka nykyisten maksuperusteiden mukaan maksavat päivähoitomaksuja, mutta joilla uusien määräytymisperusteiden mukaiset maksut alittavat pienimmän perittävän maksun, voi maksujen alenema olla suurempikin.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu Suomen Kuntaliittoa ja asia on ol-

lut esillä Kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 7 a §:n 3—5 ja 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3—5 momentti laissa 1134/1996 ja 8 momentti laissa 1308/1999, seuraavasti:

7 a §

Lasten päivähoidon maksu

Maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko henkilöä	Tuloraja euroa kuukaudessa	Korkein maksu- prosentti
1—2	918	11,5
3	1 132	9,4
4	1 344	7,9

Jos perheessä on muitakin kuin 2 momentissa tarkoitettut lapset, maksun määräämisen perusteena olevasta tulosta vähennetään 89 euroa kustakin lapsesta.

Milloin samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä päivähoitossa, voidaan nuorimmasta kokopäivähoidossa olevasta lapsesta määrätä korkeimman maksuprosentin mukaan määräytyvä maksu. Ikäjärjestyksessä seuraavasta kokopäivähoidossa

olevasta lapsesta voidaan määrätä saman suuruinen maksu kuin nuorimmasta lapsesta. Kustakin seuraavasta lapsesta määrättävä maksu on 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Määrättäessä kolmannen tai useamman lapsen maksua, käytetään määräytymisen perustana nuorimman lapsen laskennallista kokopäivähoidon maksua.

Maksu voi kokopäivähoidossa olla lasta kohti enintään 200 euroa. Toisesta lapsesta määrättävä maksu voi kuitenkin olla 5 momentissa säädetyistä poiketen kokopäivähoidossa enintään 180 euroa kuukaudessa. Lasta koskevaa 18 euroa pienempää maksua ei peritä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Osmo Soininvaara*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 7 a §:n 3—5 ja 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat 3—5 momentti laissa 1134/1996 ja 8 momentti laissa 1308/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

Lasten päivähoidon maksu

Maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko henkilöä	Tuloraja markkaa kuukaudessa	Korkein maksuprosentti
1—2	5 150	11,5
3	6 350	9,4
4	7 540	7,9

Jos perheessä on muitakin kuin 2 momentissa tarkoitettut lapset, maksun määräämisen perusteena olevasta tulosta vähennetään 500 markkaa kustakin muusta lapsesta.

Milloin samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä päivähoitossa, voidaan toisesta kokopäivähoitossa olevasta lapsesta määrätä saman suuruisen maksu kuin ensimmäisestä lapsesta. Kustakin seuraavasta lapsesta määrättävä maksu on 20 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta.

Maksuprosentit ja tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko henkilöä	Tuloraja euroa kuukaudessa	Korkein maksuprosentti
1—2	918	11,5
3	1 132	9,4
4	1 344	7,9

Jos perheessä on muitakin kuin 2 momentissa tarkoitettut lapset, maksun määräämisen perusteena olevasta tulosta vähennetään 89 euroa kustakin muusta lapsesta.

Milloin samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä päivähoitossa, voidaan *nuorimmasta* kokopäivähoitossa olevasta lapsesta määrätä *korkeimman maksuprosentin mukaan määrättyvä maksu. Ikäjärjestyksessä seuraavasta kokopäivähoitossa olevasta lapsesta voidaan määrätä saman suuruisen maksu kuin nuorimmasta lapsesta.* Kustakin seuraavasta lapsesta määrättävä maksu on 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. *Määrättäessä kolmannen tai useamman lapsen maksua, käytetään määrätymisen perustana nuorimman lapsen laskennallista kokopäivähoiton maksua.*

Maksu voi kokopäivähoidossa olla lasta kohti enintään 1 100 markkaa. Lasta koskevaa sataa markkaa pienempää maksua ei peritä.

Maksu voi kokopäivähoidossa olla lasta kohti enintään 200 euroa. Toisesta lapsesta määrättävä maksu voi kuitenkin olla 5 momentissa säädetyistä poiketen kokopäivähoidossa enintään 180 euroa kuukaudessa. Lasta koskevaa 18 euroa pienempää maksua ei peritä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
